ſemp diuina gracia. Oportet concedi q ſpūalis partus ī mēte ſardoꝝ
ſit preſtancior carnali preſcripto ſpūali ꝓpter qd eni vnumqdqꝫ tale ⁊
ipſm magis tale exprimo poſterioꝝ. poſſet multa adhuc adduci ō pre
eminēcia virginitatis ſup ſacramēto matrimonij que hic ſilēcio ptrāſeo
Dicit heinricus de gandauo a principio ſeculi ſemp caſtitas virginal'
preferēda fuit caſtitate coniugali licet temp neceſſitatis ꝓpter ꝓpaga
tionem generis humani quo ad actum fuit oppoſitum ſeruatum etiaꝫ
a ſanctis. ideo pr̄es veteris teſtamenti caſtitatem celebrem habebant in
habitu ⁊ affectu. Caſtitatem vero nupcialem in vſu vt dicit Aug. de
bono coniugali. Ubi dicit mihi īquit vidē̄ hoc tempe ſolos eos qui ſe
non continēt. i. qui ꝯtinenter viuere non valent coniugari oportere qd
⁊ apoſtolus ſentit. Qꝫ ſi ſe non continent nubant. Sed inquit noui q
hoīes murmurēt ſi ad bonū continencie admonēē. Et dicunt ſi qdem
omnes velint ab omni concubitu continere. vnde ſubſiſteret genus hu-
manū. Et reſpondet Aug. vtinam omnes hoc vellent de corde puro ⁊
conſciencia bona ⁊ fidē non ficta multo cicius ciuitas dei compleretur ⁊
acceleraretur terminꝰ ſeculi. Et numerus predeſtinatoꝝ haberet fi
nem modo. n. matrimoniū magis eſt in reuerencia qꝫ in officium xpo
nato ⁊ multiplicatis fidelibus. qd olim fuit in officiū ⁊ in remediū vſqꝫ
ad xpi aduentum in carne.

Sequitur de coniugatis.

POſt materiam de hys qui celebem ducunt vitam vt ſūt vir
gines ⁊ vidue libet aliqua interſerere de inferiori ſtatu ſcꝫ
ꝯiugatorum licet. n. iſte ſtatus abſolute conſideratus ſit in
ferior tamen quo ad ſingulares pſonas non eſt impoſſibile
q alique coniugate multo pfectiores eſſe poſſunt quo ad deū qꝫ alique
virgines ꝓpter amplitudinem caritatis. In qua conſiſtit pfectio vite
humane. In compatione enim pſonaꝝ non oportet vnū ſolum ꝯſidare
ſed multa. Nam ſcdm Aug. inter abrahaꝫ ⁊ yſaac quis dubitat primū
pferri ſcdo ⁊ tamen abrahaꝫ tres habuiſſe legitur vxores yſaac vero
vnam ſolam. Igitur de excellenciori eſt ſumenda ratio compationis.
Coniugati legem habent ab apoſtolo prefixaꝫ honorabile ꝯnubiū ⁊ tho
rus īmaculatus ad ebre. xiij. Primū quo ad ingreſſum matrimonij. ſe
cundum quo ad progreſſuꝫ vſqꝫ in finem. Tria vero ſūt que honeſtāt
matrimoniū ſcꝫ fidēs facta inter duas pſonas legitimas. ples. i. ſolum de
ſiderium ad prolificandum ad diuinū honorem. Sacramentum ſcꝫ inſe-
pabilitatis durante vita alterius coniugum In quibus ꝯiugatis aliqua
ſunt conſideranda. primo quō ſe adinuicem habeant. ſcdo quo ad dome-
ſticam curam. tercio quo ad familiam ⁊ domū ſuam. hec tria ſcilita ſūt

ob charitatem coniugati ſepe pferunt Virginib

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

primo
Concordia.

eſſe in domib9 ꝯiugatoꝝ. ¶Primo quo ad mutuam ſocietatem. ¶Requi-
ritur ꝙ ſibiinuicem ſint conſencientes ſine diſcordia. Mulier ſubdita
viro ſicut lex dicit Gen̄. iij. Sub viri poteſtate eris non quaſi ancilla
ſed quaſi ſocia ſicut Adam dixit mulier quā dediſti mihi ſociam. Ideo de
latere viri .i. de media pte corpis facta eſt. ¶Non de pede ne ſit nimis vil.
¶Non de capite ne nimis eleuetur ⁊ ſupbiat aut dominet̄ viro harum
conditiones deſcribunt̄ in duobus ſanctis coniugatis ſcȝ zacharia ⁊ eli
zabeth Luce .i. Erant inquit ambo iuſti ante deum incedentes in omib9
mandatis ⁊ iuſtificationibus dn̄i. Dicit̄ Ambo ꝑpter mutuā dilectioneȝ
quaſi vna caro quia dicit Adaȝ. ¶Relinquet homo pr̄em ⁊ matrē ⁊ ad
herebit ſcȝ dilectione vxori ſue ſcȝ inſepabiliter. Et erant duo in carne
vna .i. in vna prole vnient̄ vel in vna carne quia mulier corpis ꝓprij
non hȝ poteſtatem ſed vir. ⁊ econuerſo. vel in vna .i. in animo vno ſibi
ꝯfederati vel ꝓpter ſacramentum incarnationis xp̄i qd̾ p matrimoniuȝ
ſignificatur in qua deitas ⁊ humanitas vnita ſunt ī vna pſona filij dei
ad eph. v. Deinde dr̄ iuſti. ¶In quo repſentatur vita coniugū virtuoſa
que ad honeſtatem eoꝝ requirit̄ quo ad ſe. quo ad deū. quo ad proximū
reddentes cuilibet qd̾ ſibi debetur. Talis erat thobias cū āna. vxore ab
dicantes a ſe omnia illicite acquiſita ⁊ opibus miſericordie feruenter ī
ſiſtentes ſcȝ elemoſinis ⁊ ſepulturis d̾functoꝝ ⁊ ſubuēcionibus indigē
ciū ſicut in mutuatione pecunie gratis gabelo thobye .i. 2. iiij. Talis Ab
raham ⁊ loth ioachim erant quoꝝ vita in ſacraſcriptura deſcribitur
virtuoſa. dicit̄ etiā incedentes In omib9 mandatis ⁊ iuſtificationib9 dn̄i
In quo fundamentalis xp̄iane vite pfectio cōſiſtit dicente xp̄o. Si vis
ad vitā ingredi ſerua mandata dei. Et addit̄ ſine querela ſcȝ cōcordit̄
viuentes qd̾ ante omnia neceſſarium eſt coniugatis quo ad ſeipſos cuȝ
nephas ſit eos ſepare abinuicē. Et ſi diſcorditer viuerent amariorem
morte vitam ducerent ſemp ꝯpugnantes rixantes ⁊ bellantes. ¶In alijs
omnibus ſocialitatibus ſubuenit̄ eis remedio ſepationis nullo alio cō
currente. ¶Hic vero minime quia a ſacramētis eccleſie iure ſepant̄ diuor
ciati. Etiaȝ ſine querela quo ad vicinos. Oportet enī ſanctos teſtimoniū
habere ab hijs qui foris ſunt nā eorū mutuā ſocietatem probat diffini-
tio matrimonij ex quarto ſentenciaꝝ. Eſt viri et mulieris ꝯiunctio ma
ritalis inter legitimas pſonas indiuiduā vite conſuetudinē retinentes
In qua deſcriptiōe tangit̄ cauſa formalis ſcȝ coniūctio determinatū ſub
iectū ſcȝ inter legitimas pſonas. Et qd̾ ſit indiſſolubile cum dicat indi-
uiduā vite. ⁊c. hanc diſſolutionem ſolent cauſare duo effectus īter eos
ſcȝ in muliere que nō vult ſubiecta viro eſſe. ¶Ideo vaſti regina abiecta
fuit de regno ſuo p aſſuerum regeȝ ⁊ heſter electa ad regnū heſter. i.
Secundo cauſatur diſſolutio quia viri amari ⁊ offenſiui ſunt ꝯ uxores

eas contemnētes· Ideo in veteri lege diuorciū fuit pmiſſū a moyſe ad
vitandum vxoricidiū interueniente odio inter eos quod hodie cenſet̃
illiatum vt patet deut̃ xxiiij· Hec duo ſunt rephenſibilia inter coniu
gatos· Que duo hortat̃ ſanctus paulus dicēs· Mulieres ſubdite eſtote
viris ſicut oportet ī domīo· quo ad primū· viri diligite vxores veſtras
⁊ nolite amari eſſe ad illas· Quo ad ſcōm ad colloceñ· iij· Non ſic Ab:
raham ⁊ ſara fuerunt· quia abraham eam ſororē· ⁊ ſara appellauit eū
dn̄m ſuū· Geñ· xviij· Et· i· pe· iij· Sic enim aliqñ inquit ſancte muliēs
ornabant ſe ſubiecte ꝓprijs viris ſicut Sara obediebat abrahe dn̄m
eū vocans· Ideo pmittit̃ vt ſe ornent decenter ne ſint viris odioſe· Sz
quantum ad ſcōm ⁊ tercium ſcz quo ad curaz domeſticā ⁊ familiam ⁊
domū regendū dicit paulus· i· thymo· v· Si quis ſuorum ⁊ maxie do
meſticoꝝ curam non habet fidem negauit ⁊ eſt infideli deterior· primo
igitur cura debita ⁊ diligens eſt filijs a parentibus īpendenda ſicut tho:
bias ⁊ ioachim fecerunt quos ab infancia deum timere docuerunt· Et
ſecundū legem viuere· nec deſit eis diſciplina· quia dicit ſcriptura· Qui
parcit virge odit filium ſuū· Nam p hoc parentes deo ſunt rationem reddi
turi ⁊ vicia filioꝝ pētibus merito imputant̃ vt patz de heli· ſūmo ſacer
dote ſcōm enī phm in· viij· eth· Filij a pētibus tria pcipiūt ſcz eſſe nu
trimentū ⁊ doctrinā· Deinde etiā ſit cura coniugatis de domeſtica fami
lia vt ſint honeſti bonis moribus īformati ⁊ īmaculatā tam domū q̃z fa
miliam ſeruent· Et ſi aliq̃s ſecus facere de familia agnouerint mox eos
a ſe excludant quia ſicut deꝰ ꝓpter bonoꝝ pñciam ꝓſperitatem cōcedit
⁊ ī fortunia aufert· ita ꝓpt̃ maloꝝ pñciā ſuā grām auferre ꝯſueuit· De
primo habet̃ Geñ· xxxix· De ioſeph vbi dicit̃· Benedixitq3 dominus
domui egipcij ꝓpter ioſeph ⁊ multiplicauit tā in edib9 q̃z in agris cun
ctam ſubſtanciam eius· legit̃ in dyalogo gregorij ꝙ ꝓpter negligēciam
correctionis parentum filius quinq3 annoꝝ a demonib9 raptus fuit ⁊ dam
natus videns in ſinu patris in aures venientes ⁊ ipm rapientes Itez
legimus ꝙ Joſaphat rex in ſe bonus· tamen quia iūxit ſe puerſo regi
ſcz Joram p amiciciā· Ideo voce ꝓphetica grauiter fuit correptus· ij·
paliponī· xix· Modo poſt hoc non incōſulte mihi ſuaderi videar vt etiā
de actu matrimoniali aliqua interſeram ad cognoſcendum an ille actus
aliqñ mortale ſit peccatum ⁊ hoc ſcire expedit quia multos notum eſt
errare in hoc actu· Et ſi aliqñ de hoc actu publice coram populo loqui
neceſſe ſit aut in confeſſione cauſa informationis conſulo vt p v̓ba de
cencia ⁊ honeſta que ex ſacra ſcriptura fundamentum hñt exprimant̃
ſcz actus matrimonialis redditio debiti peticio debiti que ſic in vulgari
conſueuerunt exprimi eliche begattūge· eliche vuerck bezalunge der
ſchuld forderunge der ſchuld peticio· vel exactio debiti· begerung der

ſchuld. Et ſi aliqñ neceſſe ſit fieri mẽcõ; mẽbroꝝ genitaliũ cũ raro ⁊
non niſi occulte ꝓpter feditatem ⁊ cordis puritatem exprimantur ſicut
ſcriptura dicit. mẽbra genitalia dye geberliche glider oder gelidmaſſe
Sic. n. peritiſſimi predicatores ⁊ confeſſores ea vulgariſare ↄſueuerũt
Doctrine de debiti redditione.
De actu igitur iſto ꝓponam aliquas ſũmarias ꝓpõnes ſcḋm cõmunẽ do
ctrinam doctoꝝ ſup quarto ſniaꝝ de hoc tractancium. Quarum prima
1. eſt redditio debiti vere vel interꝑtatiue ſcꝫ ꝑ ſigna aliq̃ verbo vel facto
tempe congruenti poſtulata ſiue a uiro ſiue a muliere. non credit̃ eſſe
peccatum nec venniale nec mortale ꝓbat̃. quia ille eſt actus iuſticie que;
tenetur alter coniugũ reddere ex obligatione imo eſt precepti dicente
paulo vxori uir debituꝫ reddat. Similiter ⁊ vxor uiro. i. corinth. vij.
imo poteſt eſſe meritorius debitis conditionibus ſeruatis. Etiam ſi fit
a petente non cauſa ꝓlis ſed cauſa uitande fornicatiõis ĩ alio. Hoc dico
quantũ ad reddentem. ſed petentem cauſa fornicatiõis uitande non excu
ſant doctores a venniali licet a mortali excuſari poteſt vt poſt dicet̃. Et
dicit̃ tempe congruenti ꝓpter vnam ꝓpõem ſequentẽ. Secũda ꝓpoſitõ
2. Actus mrĩmonialis tã quo ad exigẽ;e q̃ȝ quo ad reddentẽ dũmodo fit
cauſa prolis generande nullũ credit̃ eſſe peccatũ ꝓbat̃ ꝑ pe. d̃ tha. quia
ille actus tali intentione fit recta ratione ſup debitam materiã ⁊ hone;
ſtatur ꝑ bonũ coniugi ut ẽ ſacramentũ igit̃ eſt etiã meritorius patet ꝑ
preceptũ dei in abraham ⁊ ſaram in zacharia ⁊ elizabeth ⁊ ĩ oſee ꝓpha
3. eiuſdem. i. Tercia ꝓpõ petitio reddendi debitũ cauſa fornicatiõis uitãde
in ſe non eſt ſine venniali peccato ꝓbat̃ ꝑ ſanctum Tho. ⁊ bo. ven. ⁊ pe. de
tha. in ſcripto. iiij. di. xxxi. Et ratio eſt quia ibi eſt aliqua ſupfluitas
⁊ indecencia carnis. nec ad hoc ẽ matrimoniũ inſtitutũ niſi ſcḋm indul
genciã que ẽ de peccatis uenialibus. Ideo dicit paul⁹. i. corinth. vij. ꝓpt̃
fornicationem ſcꝫ uitandam non ↄmittendã vnuſquiſq; vxorem ſuam
habeat ⁊ vnaqueq; uirum ſuũ habeat. Et poſtea addit. hoc autem dico
ſcḋm indulgenciam non ſcḋm impiũ. Quarta ꝓpõ cognoſcens uxorem
4. ſuam aut econuerſo uxor uirũ ſuũ ꝓpter ſolã delectationẽ aliqñ peccãt
mortaliter aliqñ venialiter ꝓbat̃ ꝑ ſanctũ Tho. di. predicta. Quia ſi de
lectatio queratur ultra honeſtatẽ matrimonij ⁊ vltra limites eiuſdem
ſcilicet non attendens ꝙ uxor eius ſit ſed ſolũ ꝙ mulier eſt Ideſt pat⁹
facere cũ alia ſi non eſſet uxor non cognoſcens eam ut coniugem ſꝫ ut
mulierẽ peccat mortaliter cũ legitima ⁊ tal̃ dicit̃ ardenter amator vx
oris ⁊ talis ẽ adulter. vnd̃ dicit Iero. Ardent̃ amator uxoris ẽ adult̃
⁊ hoc quidẽ exterius non iudicat̃ niſi per ſigna merericalia. id̃o dicit
Iero. ⁊ allegatur ꝑ magiſtrũ ĩ textu uoluptates que de merettrícũ am
5. plexibus capiunt̃ ĩ uxore damnande ſunt. Quinta ꝓpõ Act⁹ mrĩmonial̃

ꝓpter ſolam delectationem habens conſiſtendam in limitibus mr̄imonij
vt ſcꝫ talis delectatio non quereꝛ in alia q̄ꝫ in coniuge ſub certa tamen
honeſtate poteſt eſſe venialе· Dicit tamen vlric⁹ de argentina cui con
ſenciēdū puto etiā act⁹ ille ſi intra limites matrimonij manſerit ſi ex in
inietate libidinis exercetur preciua ē mortale peccatū· Cū aliqui hoīes
notabiliꝛ vitā abbreuiant ⁊ vires corumpāt vt ī paliſim ⁊ epilenſiā
⁊ cecitatem oculoꝝ cadāt aut lepraꝫ ⁊ attemptāt ī naturales ad inuēti-
ones que turpes ſunt ⁊ enormes vt a mortali culpa excuſari non pn̄t
Sexta propoſitio reddere debitum diebus feſtiuis ex actus nō ē ſemꝑ
mortale ſecundum doctores licet grauius peccat ipſe ꝑtens illa die q̄ꝫ
alia ſi ſola delectatione petat· Si non petat timens de lubrico carnis mi
nus peccat· non tamen abſq̄ꝫ veniali peccato q̄a illis diebus feſtiuis ſpi
ritualibus vacandum eſt ⁊ mens deprimitur· Reddere tamen cum do
lore ⁊ exhortatione alterius ad continēciam nullum putant doctores pe
catum· Sic etiam petere die feſto· Doctores dicunt non eſſe mortale ſꝫ
graue veniale niſi fieret contra conſcienciā vel ex contemptu diei feſti
quo ad petentem ꝑut narrat Grego· in dyalogo de q̄dā muliere nocte
a viro ſuo cognita que ad proceſſionem ſequētis diei ſe īgeſſerat que
fuit arrepta a dyabolo· quia diuinis ſe ingeſſerat contra conſcienciaꝫ
vt dicit ſanctus tho· ⁊ bonauen· Septima ꝓpō· Meſtruorum naturaliū
nec licet petere nec reddere debitum ex leuitico· xx· Qui coierit cū mu
liere in fluxu menſtruo· ꝛc· Ambo interficientꝛ· Cu⁹ ratio ē maxima cor-
ruptio mulieris que etiam ſpeculum aſpiciendo ipm̄ inficit ⁊ ſemē viri
inficitur ⁊ proles defectuoſa generatur ſcꝫ leproſa aut alias defectuoſa·
vt dicit Jero· ſup illud yſa· quaſi pānus menſtruate omnes iuſticie nr̄e
ideo eſt contra bonum prolis· Si vero eſt fluxus menſtruoꝝ continu⁹
⁊ īnaturalis tunc ⁊ reddendum eſt ⁊ petendum quia vt dicūt naturales
Non fit tunc ꝯceptus· ⁊ ideo tunc eſt in remediū n̄ in officiū· ⁊ dicit
ſanctus thomas· non ſemꝑ eſt mortale quādo vir accedit ad uxorem im
pregnatam ſiue grauidam· niſi forte eſſet ꝑiculum prolis in aborſu·
Si vero timetur ꝑiculum prolis non poteſt exigi neq̄ꝫ reddi ſine mor
tali Quia ſcd̄m pe· de tha· Si mr̄imoniū ē eſt magis inſtitutū ī officiū
prolis generande q̄ꝫ in remediū· poſt ꝑtum vero ante ingreſſum ſciliceꝫ
pro purificatione ſi mulier purificata eſt a corruptionib⁹ ⁊ ꝯmotionib⁹
que ſunt in mulieribus aliquādo temꝑe poſt ꝑtum reddendum ē debituꝫ
ſi petiꝛ ꝓpter fornicationeꝫ vitandam viri· Si aūt nondū eſt purificata
ab illis non debet exigi· Sed de infirmis dicendum exigere aut reddē
nemo cogiꝛ neq̄ꝫ debet niſi ſtāte corpis ꝓprij ſanitate aut prolis· nec etiā
mulier tenetur reddere debitū viro infirmo poſtulante ſi credit ex hoc
virum infirmari quia non debet ei conſentire contra ſuū bonū; ⁊ q̄d· cō

tra ſe petit. ¶ Ideo non debet ſibi gladium dari vt ſe interficiet. ¶ Igit̃ ſp
debet inſpici bona conſiſtencia ꝓpriȷ corpis vel viri vel prolis quia ibi ñ
ẽ petacio debiti ſ; iniuſta exactio hec tho. in ſcripto. iiij. ¶ Idem dicit agẽ
contra naturam ꝯiugis ſcꝫ dimittere ꝓprium vas in redditione debiti
ẽ mortale ſed in vaſe naturali agere. ⁊ dimittere debitum moduꝫ a na
tura inſtitutum quãtum ad ſitum nõ ſemp eſt mortale ſed aliqñ eſt etiã
ſine peccato qñ diſpoſitio corpis alium modum non patit̃ vt ꝓpter ven
troſitatem ⁊ ne faciat aborſum aut infirmitatẽ ſcꝫ tumorẽ aut aliunde
dũ tamẽ non extra debitũ vas hec tho. ⁊ ioh. in ſũma confeſſoꝝ. hec
curaui ſilencio non ptranſire ꝓpter cautelam multoꝝ qui erubeſcũt cõ
ditiones illas ⁊ caſus inquirere ⁊ ſepe in grauibus mortalibus labunt̃
⁊ ſordeſcunt in eis nũquã audent confiteri ꝓpter verecundiã. Ido legit̃
ꝙ ſancta katherina de Senis quodam tempore in raptu exiſtens vidit
multos coniugatos. ¶ In grauibꝫ penis ꝓpter actum matrimonij ¶ Inter
rogans cur hoc. cum ille actus eſſet licitus. ¶ Reſponſum accepit ꝙ
abuſio illius actus eſſet in cauſa tã damnationis qꝫ alterius grauis pu
nitionis in igne purgatorij. ¶ Ideo etiam vita coniugalis bono regimine
indiget ꝓpter multa picula eidem adherencia. Ideo paulus dicit tribu
lationem carnis habebant huiuſmodi. ¶ Hoc etiã expedit nõ ignorare ꝙ
omnis actus p quẽ impedit̃ redditio debiti eſt illicit⁹ vt nimiũ ieiuniũ
⁊ abſtinencia prout teſtat̃ Aug. Et ſi occaſione hoꝝ actuũ p alteꝝ cõ
iugum aliqñ peccatũ admitteret̃ alteri ĩputaret̃. Unde nec pegrinatio
longa fieri poteſt p virũ ſine conſenſu coniugis ſi timet̃ de piculo incõ
tinencie neqꝫ votũ caſtitatis quo ad alteꝝ ſine conſenſu eius. ¶ Nam ea
que neceſſitatis ſunt non ſunt ꝯmittenda ꝓpter ea que ſunt ſupereroga
tionis. Ideo nec crucem poteſt accipe ſcd̃m ¶ Henricũ de gandauo. nec
romã aut alias longe pegrinari vir nõ poteſt licite ſine ꝯſenſu vxoris
ſi timet̃ de eius ĩcontinẽcia. Et hoc totum voluit paulus ſignificare. i.
corinth. vij. Dicens. ¶ Nolite fraudare adinuicem ſcꝫ ſubtrahendo debi
tum niſi forte ex conſenſu ꝯñi amboꝝ ad tempus breue ut vacetis ora
tioni que exigit ſpiritũ ĩ carne ſepatum ⁊ ĩpeditur p actum carnis ⁊
iteꝝ reuertimĩ in idipſum poſt finem oronis ad actũ ⁊ vſũ naturalẽ ne
temptet uos ſathanas ſcꝫ adulterio aut fornicatione alterius ꝓpter incõ
tinenciam veſtrã ſcꝫ quia abſtinere non poteſtis ab actu matrimoniali
Et addit. hoc aũt dico ſcd̃m indulgenciam indulgens ſic fieri nõ ſcd̃m
impiuꝫ. i. non imparando. quia actus ille eſt in remediũ vobis infirmis.
Ex hoc intelligimus talem actũ quãdo fit in remediuꝫ quo ad petentẽ
ſemp eſſe peccatum veniale. Sed non quo ad reddentem. ex hoc idem ĩ
telligitur ꝙ ſi alter coniugum continẽciam voueret non conſenciẽte al
tero ſcd̃m Tho. peccat quia votum eſt de hijs que ſubiacent noſtre

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

voluntati· Et ideo non debet ſeruare votum ſed agere penitenciam de
illicito voto. ſed ſi vxor cōſenſerit viro de voto emittendo ⁊ dederit li
cenciam vouendi continēciā an poteſt reuocare illā licenciam· Reſpō
pe· de tha· aut vxor dedit licenciam continendi in facie eccleſie quaſi in
iudicio ⁊ tunc non poteſt reuocare aut dedit priuatim ⁊ tunc ante
vſum licencie poteſt reuocare poſtea non Et dicit ſanctus tho· Alter
coniugum non peccat diſſenciens voto quia nō diſſentit vt bonū illi⁹
impediat ſed ne ſibi preiudicium generet· Tamen ſi ꝯtinere poteſt ſine
grauamine videtur ꝙ peccet alterius bonū impediens ſine rationabili
cauſa Sed quid ſenciēdum eſt de oſculis aſpectu tactu amplexib⁹ cōiu-
gum mutuo ex delectatione an illa ſint mortalia aut venialia Ad hoc
ſaluo ſaniori iudicio videtur reſpondendum eodem modo quo dictum ē
de actu matrimoniali ſcꝫ ſi talia fiunt intra fines matrimonij vt ſi nullo
modo talia faceret cum alia· Sed vt vxor eſt ⁊ ſi non fuerit nimis ar
dor concupiſcencie ſcd̄m ꝙ dictum eſt in duab⁹ autoritatib⁹ Jeronimi ī
quarta ꝑpōe· Tunc non trahunt in aliud genus pecati ⁊ creduntꝰ vēi
alia· Sin vero alias ſūt mortalia nā ⁊ yſaac legitꝰ iocaſſe cum rebecca
vxore ſua Geñ· xxvi· Ideo xp̄s dicit Math· v· Qui viderit mulierē
ſcꝫ extraneā ad concupiſcendum eam· ⁊c· iā mechatus eſt eam in corde
ſuo non dicit vxorem· Timendum tamē ē ꝙ hec autoritas Jeronimi lo
cum habet in pluribus ſcꝫ voluptatib⁹ que de meretricum amplexibus
capiuntur in vxore damnande ſunt quia ſunt inflāmatiue ⁊ irritatiue
⁊ prebent incentiua carni Nam talia in alijs ex libidine facta ſunt mor
talia ſicut dicit thomas·

De diuicijs ⁊ diuitibus.

Et quia coniugati ardenter inſiſtere ſolite ſunt ad theſaurizan
dum diuicias pro ſe ⁊ heredibus ſuis· Ideo recto ordine ſti
lus ſe dirigit ad tractandum de diuicijs ⁊ diuitib⁹· Que ſint
reprehenſibilia aut que tollerabilia in eis ⁊ hoc ꝑ preſuppo-
ſito habere volo ꝙ nomine diuiciarū abundanciam ⁊ ſuperfluitatem ſignifi
care volo· Non enim reputandi ſunt diuites reprehenſibiliter qui ſcd̄m ex
igenciam ſui ſtatus in rerum temporalium ſubſtancia habent preuiſionē
competentem etiam ſi vltra quicq̄ꝫ extranea neceſſitas poſtulat poſſi-
dere videantur in cautelam futurorum ꝓpter tpm inequalitatem· nec
hoc conſiſtit in aliquo indiuiſibili ſed in quadam latitudine graduū dū-
modo recte racōm nō fiat preiudicium p excellencie cupiditatem ⁊ ꝓut
ſapiens determinauerit· In hijs ſicut in alijs moralib⁹ vbi non poteſt
certum mediū inueniri niſi ſcd̄m prudencie virtutem· Sciendum igitꝰ